

РЕЦЕНЗІЯ

*кандидата політичних наук,
доцента кафедри політології
Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара*

Тимченка Михайла Михайловича

на дисертаційну роботу Романова Романа Олександровича «Антикризові стратегії розвитку сучасних політичних партій: зарубіжний досвід та українські перспективи», представлену на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 052 Політологія

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів.

Наукові положення та нові науково обґрунтовані теоретичні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для політичної науки полягають у тому, що Романовим Р. уперше розкрито:

- концептуальне уявлення про антикризові стратегії політичних партій, автор визначив інноваційний підхід до розуміння антикризових стратегій, включаючи аспекти передбачення ризиків, оптимізації використання ресурсів та інституційної спроможності партій в умовах кризи;
- політичне лідерство в умовах кризи – в дисертації розглядаються особливості лідерства у партіях під час кризових ситуацій, зокрема, вказуючи на важливість підтримки курсу партійного менеджменту та активного комунікаційного потенціалу лідерів;
- підготовку нових генерацій у партійному управлінні, а саме, дисертант звертає увагу на значення навчання молодих поколінь аспектам управління кризами та ризик-менеджменту в умовах політичних змін, що відображає важливість збереження стійкості партійного менеджменту та відстоювання національних інтересів.

Зазначені аспекти дослідження розширяють розуміння сучасних політичних викликів і вносять нові погляди на розвиток антикризових стратегій в управлінні політичними партіями.

У дисертації було уточнено алгоритм антикризової концентрації ресурсів партійної організації та конфігурацію групи стратегічного антикризового ризикового менеджменту політичної партії.

Набуло подальшого розвитку концепції антикризової модернізації партійної системи в контексті сучасної України, яка стикається з повномасштабним вторгненням росії та загрозою повторної агресії, а також схема оцінювання ризиків та загроз інституційної спроможності політичної партії.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Сформульовані у дисертації наукові положення, висновки та рекомендації відповідають вимогам до подібного виду досліджень і базуються на узагальненні широкого охоплення наукової літератури та достатнього обсягу аналітичних даних, отриманих в ході виконання науково-дослідних робіт. Достовірність результатів дисертаційної роботи підтверджена їх апробаціями на науково-комунікативних заходах, у тому числі на міжнародних науково-практичних конференціях. Обґрунтованість отриманих результатів забезпечується завдяки комплексному використанню в дисертаційній роботі теоретичних, емпіричних, порівняльних та прогностичних методів наукових досліджень, які відповідають визначеній меті та завданням.

Високий рівень обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації, забезпечені структурно-логічною схемою дослідження відповідно до поставленої мети. Також слід відзначити відповідність предметної спрямованості дисертаційного дослідження паспорту наукової спеціальності 052 «Політологія».

Практичне значення отриманих результатів.

Полягає у можливостях удосконалення підготовки фахівців-політологів на основі нових навчальних дисциплін, таких, як партіологія, політична комунікація, політичний менеджмент, політичні інститути та процеси, оскільки поглиблене вивчення концептуальних засад та політичної практики формування громадянської свідомості через формування політичної ідентичності є важливим аспектом формування системного політологічного

уявлення про сутність, закономірності та суперечності формування громадянського суспільства в цілому.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих працях.

Основні результати та висновки дисертаційного дослідження відображено у 8 наукових працях, зокрема 3 – у наукових фахових виданнях України з політичних наук, 5 – у тезах доповідей на всеукраїнських та міжнародних наукових конференціях. Дотримано вимоги Міністерства освіти і науки України щодо кількості, обсягу та змісту друкованих праць, а саме публікацій основного змісту дисертації. Ретельний аналіз представленого рукопису дисертації та наукових публікацій дає підстави констатувати ідентичність публікацій та основних положень дисертації. Це надає автору дисертаційної роботи право публічного захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності та відповідності встановленим вимогам.

Дисертація складається з анотації державною та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури. Повний обсяг рукопису дисертації становить 205 сторінок. Список використаних джерел налічує 226 найменувань. Структура дисертації має логічну побудову і сприяє розкриттю теми дослідження та виконанню поставлених завдань. Зміст наукових праць доповнює основні положення дисертаційної роботи. Дисертація оформлена відповідно до вимог МОН України, що висуваються до подібного роду наукових робіт.

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації.

Дисертація Романова Романа Олександровича здійснена на високому науково-теоретичному рівні. Разом з тим, деякі положення дисертації є дискусійними, що, в свою чергу, пов'язано із означенням дисертантом власної

позиції щодо цих питань. Тому варто зробити певні зауваження та рекомендації для подальшого удосконалення обумовленої проблематики.

1. В умовах демократичних трансформацій значення політичних партій як антикризового чиннику постійно зростає, проте з часом змінюється. Дослідження даного питання має кілька потенційних обмежень. Перш за все, аналіз не охоплює належну кількість країн, що обмежує його узагальнення і застосування в умовах глобальних демократичних трансформацій. Автор дослідження також приділяє достатньо малу увагу розгляду параметрів впливу популістських реакцій на суспільство та політичну систему.

2. На шляху динамічних антикризових перетворень можуть виникнути низка викликів, які варто врахувати при розгляді партійного будівництва. Зокрема, відсутність консенсусу та політичної згоди може стати перешкодою у проведенні реальної політичної дискусії та демократизації суспільства. Недостатня підтримка політичних сил може ускладнити вирішення ключових питань антикризової політики. Неоднозначність результатів реформ та можливий опір під час переорієнтації політичних сил можуть ускладнити впровадження нових стратегій. Інтеграція «зелених» проблем до політичного порядку денного може лишитися лише на рівні заяв та не отримати реальних ресурсів для впровадження. Також слід врахувати, що майбутня інтеграція до Європейського Союзу та інші міжнародні зв'язки можуть зробити політичну систему України більш вразливою до зовнішніх впливів. Уникнення цих недоліків та викликів дозволить підготувати більш ефективні антикризові стратегії, спрямовані на забезпечення сталості та динамічного розвитку української політичної системи

3. У пункті 6 висновків дисертант стверджує про орієнтири антикризового партійного менеджменту в сучасній Україні та відзначає перехід до внутрішньопартійної демократії, формування кадрової основи на меритократичних засадах та розвиток нових підходів до внутрішньопартійної комунікації через свободу слова та діалогу. Проте сучасні політичні партії українського суспільства тривалий час зазнавали впливу організаційних

моделей, спадкових від російського політичного досвіду, що вимагає їхньої переорієнтації до децентралізованої структури та підтримки взаємодії з громадськими об'єднаннями. Автор дисертації доходить до слушних висновків щодо того, що українські політичні сили повинні адаптувати свої стратегії до європейських стандартів демократії, враховуючи компетентності партійних лідерів, готовність до публічної дискусії та високий рівень комунікації. Але в українському політичному ландшафті в умовах війни спостерігаються певні протиріччя, які ускладнюють ефективність антикризового партійного менеджменту. Одне з основних протиріч в контексті розбудови дієвої антикризової політики полягає в прив'язці багатьох політичних сил до застарілих моделей партійного управління та організації, що викликає складнощі в адаптації до сучасних реалій. Багато партій продовжують використовувати механізми, які не враховують потреби сучасного суспільства та не відповідають новим викликам. На цьому слід було акцентувати увагу в дисертації.

4. Також варто відзначити, що багато політичних сил українського суспільства поки що не розвивають діалог з громадськістю належним чином та не виявляють достатньої відкритості до співпраці з громадськими організаціями та локальними громадами. Це ускладнює шлях до побудови довіри та спільної роботи з широкими верствами суспільства. У зв'язку з цим як недолік дисертації слід вказати на відсутність належного розгляду процесів сприйняття та узгодження міжнародних стандартів управління партіями з реальними практиками українських політичних сил. Відповідно до цього, може мати місце недостатня ефективність партійного антикризового управління та його віддаленість від передових світових практик.

Разом з цим, слід акцентувати увагу на тому, що позначені зауваження та дискусійні положення змісту дисертації не ставлять під сумнів теоретичну та практичну цінність дисертаційної роботи, тим більш, належну високу оцінку рівня її виконання.

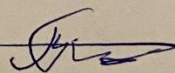
Висновок

Вивчення дисертації та наукових праць засвідчило актуальність та новизну роботи. Поставлена у дослідженні мета досягнута, основні завдання успішно виконані. Отримані результати є обґрунтованими та достовірними, мають теоретичне значення та практичну цінність і можуть бути використані в науковій та практичній діяльності. Дисертаційна робота Романова Романа Олександровича «Антикризові стратегії розвитку сучасних політичних партій: зарубіжний досвід та українські перспективи» є самостійною та завершеною працею, в якій отримані нові наукові результати, що у сукупності вирішують проблему суттєвого значення для політичної науки.

Підсумовуючи, констатуємо, що дисертаційна робота Романова Романа Олександровича відповідає вимогам **Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44**, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 052 Політологія.

Рецензент:

кандидат політичних наук,
доцент кафедри політології
Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара

Михайло ТИМЧЕНКО

Учений секретар Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара,
кандидат фізико-математичних наук,
доцент

Тетяна ХОДАНЕН